

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärke:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 2000, 35, 222

Kriminaalmenetluse koodeksi, prokuratuuriseaduse, täitemenetluse seadustiku, Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsuse liikme kohtulikule vastutusele võtmise seaduse, kohtuniku staatuse seaduse, apellatsiooni ja kassatsiooni kriminaalkohtumenetluse seadustiku, jälitustegevuse seaduse ning krediidasutuste seaduse muutmise seadus

Vastu võetud 19.04.2000

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 28. aprilli 2000. a otsusega nr 787

I. Kriminaalmenetluse koodeksis(ENSV Ülemnõukogu Teataja 1961, 1, 4 ja lisa; RT I 1998, 82–84, 1385; 111, 1834; 1999, 4, 53; 16, 271; 57, 595; 95, 845; 2000, 29, 170 ja 173) tehakse järgmised muudatused ja täiendused:

§ 1.Paragrahvi 3 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

«§ 3. Kriminaalmenetluse alustamise ja kuriteo avastamise kohustus

(1) Uuriija ja prokurör on kohustatud kuriteo tunnuste ilmnemisel alustama oma pädevuse piires kriminaalmenetlust ning võtma tarvitusele seaduses ettenähtud abinõud kuriteosündmuse tuvastamiseks ja kuriteo toime pannud isiku kindlakstegemiseks.»

§ 2.Paragrahvi 5 lõike 1 preambul muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kriminaalmenetlust ei alustata ja kriminaalmenetlus lõpetatakse:».

§ 3.Paragrahvi 5 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Kriminaalmenetlust ei alustata ja kriminaalmenetluse võib lõpetada kolmanda astme ning ettevaatamatuse tõttu toime pandud teise astme kuriteos, kui kannatanu ei soovi kriminaalasja menetlusest osa võtta leppimise tõttu. Kriminaalmenetluse lõpetamine leppimise tõttu ei ole lubatud, kui prokurör või keegi menetlusosalistest vaidleb sellele vastu. Kriminaalmenetluse alustamine või uuendamine samas kuriteos uute asjaolude ilmnemisel on lubatud, kui seda peavad vajalikuks käesoleva koodeksi §-s 107¹lg 6 tähendatud ametiisikud, prokurör või kohus.»

§ 4.Paragrahvi 22 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Järelevalvet kriminaalmenetluse alustamise ja eeluurimise seaduslikkuse üle teostavad vastavalt prokuratuuriseadusele riigi peaprokurör ning temale alluvad prokurörid.»

§ 5.Paragrahvi 36¹lõikes 3 asendatakse sõnad «§ 102 lg 5» sõnadega «§ 108¹lg 7».

§ 6.Paragrahvi 40 lõikes 3 asendatakse sõnad «§-s 95 lg 1» sõnadega «§-s 391 lg 1».

§ 7.Paragrahvi 42 lõikes 1 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamisest» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamisest».

§ 8.Paragrahv 67 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 67. Tõkendi kohaldamine enne süüdistuse esitamist või kiirmenetluses kahtlustatava kohtu alla andmist

(1) Erandjuhtudel võib tõkendit kohaldada ka enne süüdistuse esitamist või kiirmenetluses kahtlustatava kohtu alla andmist isiku suhtes, keda kahtlustatakse kuriteo toimepanemises. Sel juhul peab süüdistus olema esitatud või kiirmenetluses kahtlustatav kohtu alla antud hiljemalt kümne ööpäeva jooksul, arvates tõkendi kohaldamisest. Kui selle tähtaja jooksul süüdistust ei esitata või kiirmenetluses kahtlustatavat kohtu alla ei anta, siis tõkend tühistatakse, välja arvatud käesoleva paragrahvi 2. lõikes ettenähtud juhtudel.

(2) Kui tõkendina on kohaldatud vahi alla võtmist ja süüdistust ei ole esitatud või kiirmenetluses kahtlustatavat kohtu alla antud kümne ööpäeva jooksul, arvates tõkendi kohaldamisest, võib maa- või linnakohtunik tõkendit pikendada kuni kolmekümne ööpäevani. Kui ka selleks tähtajaks ei ole süüdistust esitatud või kiirmenetluses kahtlustatavat kohtu alla antud, vabastatakse kahtlustatav vahi alt.

(3) Enne süüdistuse esitamist või kiirmenetluses kahtlustatava kohtu alla andmist vahi alla võetud isikul on õigus kaevata uurija, prokuröri või maa- või linnakohtuniku tegevuse peale, anda seletusi ja avaldada taotlusi.»

§ 9.Paragrahvi 74 lõikes 1 asendatakse sõnad «riigiprokurör või tema asetäitja, samuti maa- või linnaprokurör või tema asetäitja» sõnadega «riigi peaprokurör või maakonna või linna vanemprokurör».

§ 10.Paragrahvi 89 lõikes 5 asendatakse sõna «algatada» sõnaga «alustada».

§ 11.Koodeksi teise osa pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
«EELUURIMINE».

§ 12.Kaheksanda peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kaheksas peatükk
KRIMINAALMENETLUSE ALUSTAMINE».

§ 13.Paragrahvi 90 pealkirjas ja lõike 1 preambulis asendatakse sõnad «Kriminaalasja algatamise» sõnadega «Kriminaalmenetluse alustamise».

§ 14.Paragrahvi 90 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Loetletud ajenditel võib kriminaalmenetlust alustada ainult siis, kui esineb küllaldaselt andmeid, mis viitavad kuriteo tunnustele.»

§ 15.Paragrahvi 92 lõikes 1 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamiseks» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamiseks».

§ 16.Paragrahv 93 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 93. Kriminaalmenetluse alustamine

(1) Kriminaalmenetlust alustab uurija või prokurör esimese uurimis- või muu menetlustoiminguga kriminaalmenetluse ajendi ja aluse olemasolu korral ning käesoleva koodeksi § 5 1. lõikes sätestatud asjaolude puudumisel.

(2) Kriminaalmenetluse alustamisel prokuröri poolt edastatakse kriminaalasja materjalid vastavalt uurimisalluvusele.

(3) Avaldus või teade mittealluvas kriminaalasjas tuleb viivitamata edasi saata alluvuse järgi, võttes samaaegselt tarvitusele vajalikud abinõud kuriteo ennetamiseks või selle tõkestamiseks.

(4) Uurija, prokurör või kohus on kohustatud kümne päeva jooksul, arvates avalduse või teate saabumisest, teatama avaldajale kriminaalmenetluse alustamisest või alustamata jätmisest.

(5) Kriminaalmenetluse alustamisel teatatakse avaldajale kriminaalmenetluse alustamise kuupäev ja kriminaalasja number.»

§ 17.Paragrahv 94 tunnistatakse kehtetuks.

§ 18.Paragrahv 96 tunnistatakse kehtetuks.

§ 19.Koodeksit täiendatakse §-ga 96¹järgmises sõnastuses:

«§ 96¹. Riiklik kriminaalmenetlusregister

(1) Riiklikusse kriminaalmenetlusregistrisse kantakse kohtueelse uurimise asutuste, prokuröride ja kohtute menetluses olevate kriminaalasjade andmed.

(2) Riikliku kriminaalmenetlusregistri asutab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Justiitsminister võib anda määrusi riikliku kriminaalmenetlusregistri tegevuse korraldamiseks.»

§ 20.Paragrahv 97 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 97. Toimingud kriminaalmenetluse alustamisel

Kriminaalmenetluse alustamisel:

- 1) alustab uurija viivitamata eeluurimist;
- 2) saadab kohtunik viivitamata avalduse või teate eeluurimiseks või alustab menetlust erasüüdistusasjas.»

§ 21.Paragrahv 98 tunnistatakse kehtetuks.

§ 22.Paragrahvi 105 lõikest 4 jäetakse pärast sõnu «kohaldavad kiirmenetlust» välja sõnad «samuti algatavad kriminaalasja».

§ 23.Paragrahvi 105 lõikes 5 asendatakse sõnad «Riigiprokurör või tema asetäitja» sõnadega «Riigiprokuratuuri prokurör» ja sõnad «riigiprokuröri või tema asetäitja» sõnadega «Riigiprokuratuuri prokuröri».

§ 24.Paragrahvi 109 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks.

§ 25.Paragrahvi 111 lõikes 1 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise päevast» sõnadega «esimese menetlustoimingu tegemise päevast».

§ 26.Paragrahvi 111 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Eeluurimise tähtaega võib prokurör pikendada kuni nelja kuu võrra. Eeluurimise tähtaja edasine pikendamine on lubatud vaid maakonna või linna vanemprokuröri või Riigiprokuratuuri prokuröri poolt.»

§ 27.Paragrahvi 120 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) õigus alustada kriminaalmenetlust;».

§ 28.Paragrahvi 120 lõike 2 punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 12) alustab kriminaalmenetlust või lõpetab selle, kinnitab süüdistuskokkuvõtte ja seaduses ettenähtud juhul uurija määruse, saadab kriminaalasja kohtusse;».

§ 29.Paragrahv 149 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 149. Vaatluse teostamise alused

Kuriteo jälgede ja teiste asitõendite avastamise, sündmuse olustiku, samuti muude asjaolude, millel on kriminaalasjas tähtsust, väljaselgitamise ja tuvastamise eesmärgil teeb uurija sündmuskoha, paikkonna, ruumi, eseme, dokumendi või laiba vaatlust.»

§ 30.Paragrahv 156 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 156. Ekspertiisi määramise kord

Tunnistanud vajalikuks ekspertiisi tegemise, koostab uurija ekspertiisimääruse, milles näitab ekspertiisi määramise alused, eksperdi nime või ekspertiisiasutuse nimetuse, eksperdile esitatavad materjalid ja küsimused, mille kohta tuleb eksperdil anda oma arvamus.»

§ 31.Paragrahvis 168 tehakse järgmised täiendused ja muudatused:

1)lõikes 4 asendatakse sõnad «kriminaalasi algatatud» sõnadega «kriminaalmenetlus alustatud»;

2)lisatakse lõiked 5–7 järgmises sõnastuses:

« (5) Käesoleva koodeksi §-s 5 lg 1 p 5 ettenähtud alustel kriminaalasja lõpetamise korral saadab uurija, prokurör või kohus viivitamatult kriminaalasja lõpetamise määruse koopia alaealise elukohajärgsele alaealiste komisjonile koos taotlusega kohaldada alaealise mõjutusvahendite seaduses ettenähtud mõjutusvahendeid.

(6) Kriminaalkoodeksi § 10 5. lõikes ja käesoleva koodeksi §-s 10¹ ettenähtud alustel kriminaalasja lõpetamise korral saadab kohus viivitamatult kriminaalasja lõpetamise määruse koopia alaealise elukohajärgsele alaealiste komisjonile koos taotlusega kohaldada alaealise mõjutusvahendite seaduses ettenähtud mõjutusvahendeid.

(7) Kriminaalasja lõpetamise korral on uurijal, prokuröril, kohtul või kohtunikul õigus suunata materjal distsiplinaar- või haldusvastutusele võtmise otsustamiseks.»

§ 32.Paragrahvi 180 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kriminaaltoimiku läbivaatamise järel prokurör:

- 1) kinnitab süüdistuskokkuvõtte;
- 2) tagastab kriminaalasja koos oma kirjalike juhenditega uurijale täiendavaks eeluurimiseks või
- 3) lõpetab kriminaalmenetluse, koostades selle kohta määruse käesoleva koodeksi §-s 168 sätestatud korras.»

§ 33.Paragrahvi 183 lõikes 1 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamisest keeldumise» sõnadega «kriminaalmenetluse lõpetamise».

§ 34.Paragrahvis 198 asendatakse sõnad «§ 95 lg 1» sõnadega «§ 391 lg 1» ja sõna «algatatud» sõnaga «alustatud».

§ 35.Paragrahvi 221 pealkirjas asendatakse sõna «algatatud» sõnaga «alustatud» ja lõikes 1 sõnad «algatatud kriminaalasja menetlus» sõnadega «alustatud kriminaalmenetlus».

§ 36.Paragrahvi 281 lõikes 1 asendatakse sõnad «algatatakse ja uuritakse kriminaalasja üldises korras» sõnadega «alustatakse kriminaalmenetlust ja uuritakse kriminaalasja üldises korras».

§ 37.Paragrahvi 286 lõikes 3 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamist» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamist».

§ 38.Paragrahvi 328¹ tekstis asendatakse sõnad «riigiprokuröri või tema asetäitja, samuti maa- või linnaprokuröri või tema asetäitja» sõnadega «riigi peaprokuröri või maakonna või linna vanemprokuröri».

§ 39.Paragrahv 357 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 357. Kiirmenetluse kohaldamine

(1) Kui kuriteo teate või avalduse saabumisest kümne päeva jooksul on võimalik kindlaks teha kuriteo toimepanemise asjaolud ja need on selged, võib kolmanda astme kuriteos ja kriminaalkoodeksi §-des 78¹, 108, 139 lg 1 ja 2, 140 lg 1 ja 2, 149¹, 177², 177³, 180, 181, 185, 187, 195, 197 lg 1 ja 2, 203, 204 lg 1 ja 3 ja 252 lg 1 sätestatud kuriteos kohaldada kiirmenetlust. Kiirmenetlus toimub vastavalt koodeksi esimese ja kolmanda osa sätetele käesolevas peatükis sätestatud erisustega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaega võib prokurör pikendada kuni ühe kuuni.

(3) Kiirmenetlust ei kohaldata erasüüdistusasjades.»

§ 40.Paragrahvi 358 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 3) kuulab isikuid üle;».

§ 41.Paragrahvi 358 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Kui on piisav alus kahtlustada isikut kuriteo toimepanemises, koostab uurija kahtlustatavaks tunnistamise määruse, järgides käesoleva koodeksi § 108³.»

§ 42.Paragrahvi 361 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) lõpetab kriminaalmenetluse või».

§ 43.Paragrahvi 362 punktist 1 jäetakse välja sõnad «on vajalik algatada kriminaalasi seoses sellega, et».

§ 44.Paragrahv 363 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 363. Kohtuniku toimingud kohtuistungil ettevalmistamisel kiirmenetluses

(1) Kui kohtunik kiirmenetluse kokkuvõtte ja lisatud materjalide läbivaatamisel leiab, et need pole piisavad kriminaalasja kohtulikaks arutamiseks, tagastab ta määrusega kiirmenetluse kokkuvõtte ja lisatud materjalid prokurörile eeluurimise korraldamiseks.

(2) Tunnistanud kiirmenetluse kokkuvõtte ja lisatud materjalid piisavaks kriminaalasja arutamiseks kohtuistungil ja kontrollinud kriminaalasja kohtualluvust, teeb kohtunik määruse, millega:

- 1) annab kahtlustatava kohtu alla;
- 2) kohaldab vajadusel tõkendit;
- 3) tunnistab isiku kannatanuks või tsiviilhagejaks;
- 4) määrab kriminaalasja kohtuistungil arutamiseks.»

§ 45.Paragrahvi 364 lõikes 1 asendatakse sõnad «algatatud kriminaalasjas» sõnadega «alustatud kriminaalmenetluses».

§ 46. Paragrahvis 368 asendatakse sõna «algatama» sõnaga «alustama» vastavas käändes.

§ 47. Paragrahvis 369 asendatakse sõna «algatamine» sõnaga «alustamine» vastavas käändes.

§ 48. Paragrahvi 391 pealkirjas asendatakse sõnad «Kriminaalasja algatamine» sõnadega «Kriminaalmenetluse alustamine».

§ 49. Paragrahvi 391 lõikest 1 jäetakse välja sõnad «115 lg 1» ja asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamist» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamist».

§ 50. Paragrahvi 391 lõikes 2 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamise».

§ 51. Paragrahvi 391 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Erasüüdistusajal alustab kriminaalmenetluse kohtunik.»

§ 52. Paragrahvi 391 lõikes 5 asendatakse sõnad «algatada kriminaalasja» sõnadega «alustada kriminaalmenetlust».

§ 53. Paragrahvi 392 pealkirjas ja lõike 1 preambulis asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamist» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamist».

§ 54. Paragrahvi 392 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamise».

§ 55. Paragrahvi 392 lõikes 3 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise» sõnadega «erasüüdistusmenetluse alustamise».

§ 56. Paragrahvi 392 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Erasüüdistusmenetluse alustamise määruse koostamisest muutub isik, kelle suhtes erasüüdistus esitati, süüdistatavaks.»

§ 57. Paragrahvi 393 pealkirjas, lõike 1 preambulis ja lõikes 2 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise» sõnadega «erasüüdistusmenetluse alustamise».

§ 58. Paragrahvis 394 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamist» sõnadega «erasüüdistusmenetluse alustamist».

§ 59. Paragrahvi 395 lõikes 6 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise» sõnadega «erasüüdistusmenetluse alustamise».

§ 60. Paragrahvi 404 lõikes 2 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise otsustamiseks» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamiseks».

§ 61. Paragrahvi 407 lõikes 3 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise otsustamiseks» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamise otsustamiseks».

§ 62. Paragrahvis 409 asendatakse sõnad «Riigiprokurör või tema asetäitja» sõnadega «Riigiprokuratuuri prokurör».

§ 63. Paragrahvi 410 pealkirjas asendatakse sõnad «Kriminaalasja algatamine ja kriminaalmenetluse» sõnadega «Kriminaalmenetluse alustamine ja».

§ 64. Paragrahvi 410 lõike 1 preambulis ja lõikes 2 asendatakse sõnad «riigiprokurör või tema asetäitja» sõnadega «riigi peaprokurör».

§ 65. Paragrahvi 410 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad «algatab kriminaalasja» sõnadega «alustab kriminaalmenetlust».

§ 66. Paragrahvi 410 lõike 1 punktis 3 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamise» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamise».

II. Prokuratuuriseaduse(RT I 1998, 41/42, 625; 110, 1812; 1999, 18, 303; 95, 839; 2000, 28, 167) § 1 lõikes 1 tehakse järgmised muudatused:

1) punktist 1 jäetakse välja sõnad «lahendamise ning»;

2)punktid 2 ja 5 tunnistatakse kehtetuks.

III. Täitemenetluse seadustiku(RT I 1993, 49, 693; 1997, 43/44, 723; 1998, 41/42, 625; 51, 756; 61, 981; 103, 1695; 1999, 18, 302; 27, 380; 95, 845; 2000, 28, 167) § 8¹tunnistatakse kehtetuks.

IV. Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsuse liikme kohtulikule vastutusele võtmise seaduse(RT I 1995, 83, 1441) tekstis asendatakse sõna «riigiprokurör» sõnadega «riigi peaprokurör» vastavas käändes.

V. Kohtuniku staatuse seaduse(RT 1991, 38, 473; 1993, 1, 2; RT I 1993, 24, 429; 1994, 13, 234; 40, 654; 81, 1382; 1995, 83, 1440; 1996, 51, 967; 73, 1294; 81, 1448; 1997, 28, 426; 93, 1557; 1998, 34, 487; 1999, 16, 271; 2000, 28, 167) § 18 lõikes 4 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamiseks» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamiseks».

VI. Apellatsiooni ja kassatsiooni kriminaalkohtumenetluse seadustiku(RT I 1993, 50, 695; 1994, 3, 15; 86/87, 1487; 1996, 6, 101; 31, 631; 48, 943; 1998, 17, 265; 51, 756; 1999, 16, 271) § 68 lõike 1 punktist 3 jäetakse välja sõnad «kriminaalasja algatamisest keeldumise või».

VII. Jälitustegevuse seaduse(RT I 1994, 16, 290; 1995, 15, 173; 1996, 49, 955; 1997, 81, 1361; 93, 1557; 1998, 47, 698; 50, 753; 51, 756; 61, 981; 98/99, 1575; 101, 1663; 1999, 16, 271; 31, 425; 95, 845) § 8 lõikes 2 asendatakse sõnad «kriminaalasja algatamiseks» sõnadega «kriminaalmenetluse alustamiseks» ja § 19 lõikes 3 asendatakse sõnad «riigiprokurör või tema määratud riigiprokurööri asetäitja» sõnadega «riigi peaprokurör või tema käskkirjaga määratud prokurör».

VIII. Krediitiasutuste seaduse(RT I 1999, 23, 349) § 88 lõike 5 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) alustatud kriminaalmenetluses menetleja nõude alusel;».

IX. Rakendussätted

§ 67. Kriminaalmenetluse koodeksi § 96¹ jõustub 2001. aasta 1. juulil.

§ 68. Vabariigi Valitsusel avaldada kriminaalmenetluse koodeksi terviktekst 2000. aasta 1. juuli seisuga.

§ 69. Käesolev seadus jõustub 2000. aasta 1. juulil.

Riigikogu esimees Toomas SAVI